

PREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
Marian Banaś

LRZ.411.7.1.2023

Pan
Radosław Sikorski
Minister Spraw Zagranicznych

Ministerstwo Spraw Zagranicznych w Warszawie
Al. Jana Ch. Szucha 23, 00-580 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

D/23/504 – Realizacja przez organy państwa zadań związanych z repatriacją.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Ministerstwo Spraw Zagranicznych w Warszawie, aleja Jana Ch. Szucha 23, 00-580 Warszawa ¹ .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Radosław Sikorski, Minister Spraw Zagranicznych od dnia 13 grudnia 2023 r. Poprzednio stanowisko Ministra Spraw Zagranicznych zajmowali: - Szymon Szynkowski vel Sęk od 27 listopada 2023 r. do 13 grudnia 2023 r. - Zbigniew Rau od 26 sierpnia 2020 r. do 27 listopada 2023 r. - Jacek Czaputowicz od 9 stycznia 2018 r. do 25 sierpnia 2020 r., - Witold Waszczykowski w okresie od 16 listopada 2015 r. do 9 stycznia 2018 r. (akta kontroli tom I str. 4)
Zakres przedmiotowy kontroli	Działania Ministra Spraw Zagranicznych na rzecz zapewnienia odpowiednich warunków do powrotu i osiedlania się w Polsce osobom uprawnionym do repatriacji.
Okres objęty kontrolą	Lata 2017-2023 ² .
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie.
Kontrolerzy	1. Stefan Gados, doradca techniczny, upoważnienie do kontroli nr LRZ/185/2023 z dnia 6 listopada 2023 r. 2. Sławomir Kochman, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LRZ/186/2023 z dnia 6 listopada 2023 r. (akta kontroli tom I str. 2-3)

¹ Zwanego dalej „Ministerstwem” lub „MSZ”.

² Badaniami kontrolnymi mogą być objęte również dowody sporządzone przed i/lub po tym okresie, które mają wpływ na okres objęty kontrolą.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, zwana dalej „ustawą o NIK”.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

Podejmowane przez Ministra Spraw Zagranicznych⁵ działania zmierzające do zapewnienia odpowiednich warunków do powrotu i osiedlenia się w Polsce osobom uprawnionym do repatriacji były niewystarczające.

Minister w niepełnym zakresie realizował zadania przyjęte w *Rządowym Programie Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą w latach 2015-2020*⁶ oraz w ustawie z dnia 9 listopada 2000 r. *o repatriacji*⁷. Nie podjął działań na rzecz zwiększenia dostępności urzędów konsularnych dla osób zainteresowanych złożeniem wniosku o wydanie wizy w celu repatriacji ani działań usprawniających ich przyjmowanie. Nie miał wiedzy o zakresie upowszechniania informacji na temat możliwości osiedlania się w Polsce w ramach procesu repatriacji.

W latach 2017-2018 repatriacja traktowana była w MSZ jako jedno z zadań priorytetowych. W tym czasie znacząco wzrosła liczba składanych wniosków, w 2018 r. o 193,52% względem roku poprzedniego oraz liczba wydanych wiz w celu repatriacji o 140,6% względem roku poprzedniego. Od 2019 r. nie traktowano już spraw repatriacji jako zadania priorytetowego dla urzędów konsularnych na Wschodzie, co przełożyło się na spadek liczby składanych wniosków i wydanych wiz repatriacyjnych.

W latach 2017-2019, kiedy była największa liczba chętnych do repatriacji dostępność do konsula w placówkach w Astanie, Ałmaty oraz Irkucku była utrudniona ze względu na niewystarczającą obsadę urzędników konsularnych. Poza etatowym wzmocnieniem w 2019 r. Wydziału Konsularnego Ambasady RP w Astanie nie podejmowano wystarczających działań zaradczych.

Przyjęta w MSZ procedura przekazywania do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji⁸ dokumentów repatriacyjnych znacznie wydłużała proces repatriacji, w skrajnych przypadkach nawet o 356 dni.

W MSZ nie przeprowadzano analiz funkcjonowania urzędów konsularnych w zakresie realizacji czynności wynikających z ustawy *o repatriacji* oraz analiz kierunkowych dotyczących tej ustawy, wbrew obowiązкови przewidzianemu w regulaminie wewnętrznym departamentu odpowiedzialnego za kształtowanie i realizację polityki polonijnej wobec Polonii i Polaków za granicą. W latach 2017-2023 nie przeprowadzano kontroli w placówkach zagranicznych na Wschodzie dotyczących procesu repatriacji. Brak tych działań spowodował, że Minister nie dysponował wiedzą, ile wynosił faktyczny czas oczekiwania na przyjęcie wniosku od osób uprawnionych do repatriacji. Stan ten zdecydowanie utrudniał nadzór nad placówkami i podejmowanie rozwiązań dla zapewnienia skuteczności i efektywności działań na rzecz repatriacji.

W latach 2017-2022 w ramach procesu repatriacji sprowadzono do Polski łącznie 4280 osób. Uwzględniając dotychczasowe tempo organizacji osiedlania repatriantów w Polsce (ok. 713 osób rocznie), proces repatriacji oczekujących i zainteresowanych 15200 osób może zająć ok. 21 lat.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Zwanego dalej „Ministrem”.

⁶ Zwanego dalej: „Programem” lub „Programem 2015-2020”, <https://www.gov.pl/web/dyplomacja/rzadowy-program-wspolprac-z-polonia-i-polakami-za-granica-w-latach-2015-2022>.

⁷ Dz. U. z 2022 r. poz. 1105, zwana dalej ustawą „o repatriacji”.

⁸ Zwanego dalej „MSWiA”.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego kontrolowanej działalności

Opis stanu
faktycznego

1.1.

Rządowy Program Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą w latach 2015-2020 zakładał realizację przez Ministerstwo celu strategicznego D) *Wspieranie powrotów Polaków do kraju, tworzenie zachęt do osiedlania się w Polsce osób polskiego pochodzenia.*

W zadaniach programu dla MSZ na lata 2017-2018 odnoszących się do Rosji, krajów Kaukazu i Azji Centralnej wymienione było jedno zadanie (nr 4) *doskonalenie procedur konsularnych związanych z realizacją ustawy o Karcie Polaka oraz ustawy o repatriacji.* Zakładanym rezultatem tego zadania było *uproszczenie – tam, gdzie jest to celowe i możliwe – procedury wydawania Kart Polaka, dalsze upowszechnianie wiedzy o procedurach powrotu do Polski osób polskiego pochodzenia poczuwających się do polskiej narodowości.*

W latach 2019-2020 w ramach realizacji ww. programu w odniesieniu do repatriacji w celu D wyszczególniono realizację następujących zadań i zakładanych rezultatów:

- zadanie 5 - wspieranie działań Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w zakresie realizacji ustawy o repatriacji (zakładany rezultat tego zadania to wzrost liczby osób składających wnioski o wydanie wizy repatriacyjnej oraz wzrost liczby osób powracających w ramach repatriacji),
- zadanie 7 - upowszechnianie informacji na temat możliwości osiedlania się w Polsce w ramach procesu repatriacji oraz wspieranie działań organizacji pozarządowych w tym zakresie (zakładany rezultat tego zadania to wzrost dostępności do informacji oraz wiedzy na temat repatriacji; wzrost zainteresowania repatriacją; dystrybucja *Poradnika dla repatriantów. Repatriacja krok po kroku*),
- zadanie 9 – podejmowanie działań na rzecz zwiększenia dostępności urzędów konsularnych dla osób zainteresowanych złożeniem wniosku o przyznanie Karty Polaka bądź o wydanie wizy w celu repatriacji (zakładany rezultat tego zadania to skrócenie czasu oczekiwania na złożenie stosownego wniosku; organizacja dyżurów konsularnych).

Program 2015-2020 nie zawierał mierników/wskaźników pomiaru osiągnięcia zakładanego rezultatu.

(akta kontroli tom I str. 5-111)

Zgodnie z postanowieniami regulaminu organizacyjnego Ministerstwa⁹ uczestnictwo w kształtowaniu i realizacji polityki polonijnej wobec Polonii i Polaków za granicą należy do właściwości Departamentu Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą¹⁰. Wchodzący w skład tego departamentu Wydział Karty Polaka i Repatriacji odpowiadał m.in. za koordynację i nadzór nad urzędami konsularnymi w zakresie ustawy o repatriacji, prowadzenie analizy funkcjonowania urzędów konsularnych w zakresie realizacji czynności wynikających z tej ustawy, konsultację projektów aktów wykonawczych innych organów dotyczących ustawy o repatriacji, analizę danych informacyjnych i udział w opracowaniu założeń polityki repatriacyjnej, prowadzenie korespondencji z podmiotami zewnętrznymi oraz osobami indywidualnymi w zakresie repatriacji, współpracę z podmiotami zewnętrznymi, w tym w szczególności z MSWiA, a także opracowywanie analiz kierunkowych w zakresie realizacji ustawy o repatriacji.

(akta kontroli tom I str. 112-618, tom II str. 2-4)

⁹ Zarządzenie nr 31 Ministra Spraw Zagranicznych w sprawie nadania regulaminu organizacyjnego Ministerstwu Spraw Zagranicznych (Dz. Urz. MSZ z 2020 r. poz. 72).

¹⁰ Zwanego dalej „DWPPG”.

W DWPPG w latach 2017-2023 nie przeprowadzano analiz funkcjonowania urzędów konsularnych w zakresie realizacji czynności wynikających z ustawy o repatriacji.

Dyrektor DWPPG wyjaśnił, że w Departamencie nie przeprowadzano systemowych analiz funkcjonowania urzędów konsularnych w zakresie realizacji ustawy o repatriacji. Analizowano dane statystyczne, napływającą do Departamentu korespondencję, utrzymywano kontakty robocze z urzędami konsularnymi, w tym w ramach narad, rozmów z kierownikami urzędów konsularnych, czy delegacji służbowych pracowników Departamentu do placówek zagranicznych.

(akta kontroli tom II str. 5-182, 183, 184-193)

W DWPPG w latach 2017-2023 nie opracowywano analiz kierunkowych dotyczących realizacji ustawy o repatriacji.

Dyrektor DWPPG wyjaśnił m.in., że w Departamencie nie powstały dedykowane dokumenty typu analitycznego odnoszące się do kierunku realizacji ustawy o repatriacji, jednakże DWPPG był w posiadaniu informacji na temat sytuacji w poszczególnych krajach (urzędach konsularnych) związanych z realizacją ustawy o repatriacji i mógł zgłaszać Kierownictwu Ministerstwa lub właściwym komórkom organizacyjnym MSZ potrzebę podjęcia konkretnych działań w celu zapewnienia sprawnej realizacji zadań z obszaru repatriacji. Departament na podstawie danych statystycznych z urzędów konsularnych miał wgląd w skalę procedur repatriacyjnych. Dane te przekazywane były następnie do MSWiA. W Departamencie powstała również informacja datowana na dzień 23 marca 2023 r. opracowana dla członków kierownictwa MSZ na temat realizacji ustawy o repatriacji¹¹.

Zgodnie z danymi zawartymi w ww. informacji, w 2023 r. przyjazdem do Polski w ramach repatriacji było zainteresowanych około 1500 osób, w ciągu najbliższych 5 lat będzie to około 5500 osób, czyli łącznie około 7000 osób. W informacji tej zapisano także, że (...) *proces repatriacyjny jest blokowany na etapie krajowym – zbyt mało miejsc w ośrodkach adaptacyjnych, brak zaproszeń z gmin, (...), około 8200 osób oczekiwało na uzyskanie warunków na osiedlenie się w Polsce. Z informacji uzyskanych od placówek to ośrodki adaptacyjne cieszą się największą popularnością wśród osób planujących powrót do Polski. Jednak ich możliwości są mocno ograniczone. (...) W związku z ograniczeniami budżetowymi, wszystkie instytucje krajowe realizujące zadania wynikające z ustawy o repatriacji zauważają potrzebę poszukiwania nowych, obok już istniejących form wspierania repatriantów.*

Uwzględniając powyższe dane, tj. 7000 osób zainteresowanych repatriacją w najbliższych latach oraz 8200 osób już zakwalifikowanych do repatriacji i oczekujących na uzyskanie warunków na osiedlenie w Polsce, to proces repatriacji może objąć ok. 15200 osób. W latach 2017-2022 w ramach procesu repatriacji sprowadzono do Polski łącznie 4280 osób. Uwzględniając dotychczasowe tempo organizacji osiedlania w Polsce repatriantów (ok. 713 osób rocznie) proces repatriacji 15200 osób może zająć ok. 21 lat.

(akta kontroli tom II str. 5-182, 183, 184-193)

Dyrektor DWPPG na pytanie czy w latach 2017-2023 dokonywano analiz danych informacyjnych i czy Departament brał udział w opracowywaniu założeń polityki repatriacyjnej wyjaśnił, że DWPPG miał dostęp do danych liczbowych,

¹¹ W informacji tej podano ogólne dane dotyczące ustawy o repatriacji, osób objętych ustawą z podziałem na kraje na Wschodzie (Kazachstan, Federacja Rosyjska, Armenia, Azerbejdżan, Gruzja, Kirgistan, Uzbekistan, Tadżykistan i Turkmenistan), a także zamieszczono opis dotyczący nowelizacji ustawy o repatriacji oraz dane o sytuacji po zmianach w prawodawstwie polskim w tym zakresie, dane statystyczne dotyczące wiz i repatriantów osiedlających się w Polsce.

przekazywanych przez urzędy konsularne, odnośnie liczby złożonych wniosków o wydanie wizy krajowej w celu repatriacji czy liczby wydanych wiz. Pracownicy DWPPG mieli dostęp do danych dotyczących stanu realizacji spraw repatriacyjnych przez konsulów i danymi tymi posługiwano się dla potrzeb analiz.

Dyrektor DWPPG wyjaśnił ponadto, że przedstawiciele Departamentu nie brali udziału w opracowywaniu założeń polityki repatriacyjnej. Może to wynikać z wiodącej roli resortu spraw wewnętrznych.

(akta kontroli tom II str. 5-182, 183, 184-193)

Dyrektor Departamentu Konsularnego wyjaśnił, że w okresie objętym kontrolą sprawy związane z repatriacją nie były przedmiotem narad makroregionalnych lub problemowych z kierownikami placówek zagranicznych na Wschodzie¹².

(akta kontroli tom II str. 194-208)

1.2.

Liczba przyjętych wniosków o wydanie wizy repatriacyjnej w latach 2017-2023 wyniosła odpowiednio: 602 w 2017 r., 1767 w 2018 r., 3145 w 2019 r., 1555 w 2020 r., 1656 w 2021 r., 1016 w 2022 r., 341 w 2023 r. (do 31 października 2023 r.)¹³.

Liczba wydanych wiz krajowych w celu repatriacji (art. 9 ustawy o repatriacji) wyniosła: 298 w 2017 r., 717 w 2018 r., 871 w 2019 r., 619 w 2020 r., 771 w 2021 r., 804 w 2022 r., 462 w 2023 r. (do 31 października 2023 r.)¹⁴. Liczba wydanych wiz dla członków najbliższej rodziny repatrianta (art. 12d ww. ustawy) wyniosła: dwie w 2017 r., cztery w 2018 r., siedem w 2019 r., cztery w 2020 r., osiem w 2021 r., pięć w 2022 r., dwie w 2023 r. (do 31 października 2023 r.).

(akta kontroli tom II str. 7-9, 97-172, 209)

W ramach procesu repatriacji w Polsce osiedliło się łącznie: 525 osób w 2017 r., 756 w 2018 r., 877 w 2019 r., 625 w 2020 r., 718 w 2021 r., 779 w 2022 r. (brak danych za 2023 r.).

Dane te wskazują, że w latach 2017-2019 miał miejsce wzrost liczby osób osiedlonych w Polsce w wyniku repatriacji. W 2018 r. wzrost ten wynosił 44% względem roku poprzedniego, a w 2019 r. 16% względem roku poprzedniego. W 2020 r. nastąpił spadek liczby osiedlonych w Polsce osób o 28,73% względem roku poprzedniego. W latach 2021-2022 liczba osiedlonych w Polsce osób wzrastała, w 2021 r. wzrosła o 14,88% względem roku poprzedniego, po czym w 2022 r. nadal wzrosła o 8,5% względem roku poprzedniego.

(akta kontroli tom II str. 7-9, 97-172, 209)

1.3.

MSZ na wniosek Fundacji Pomoc Polakom na Wschodzie w 2018 r. przekazało do konsultacji z konsulatami projekt informatora dla repatriantów, opracowany w ramach projektu realizowanego przez tą fundację (projekt pn. *Repatriacja krok po kroku*). Na stronach urzędów konsularnych udostępniane były informacje na temat procedury repatriacyjnej oraz materiały informacyjne i instruktarzowe, w tym także poradnik dla

¹² § 29 regulaminu organizacyjnego MSZ stanowi, że Dyrektor departamentu nadzorującego placówki zagraniczne, po uzyskaniu akceptacji właściwego członka Kierownictwa MSZ i dyrektora generalnego, może zwołać naradę kontynentalną, makroregionalną lub problemową kierowników nadzorowanych placówek zagranicznych w celu oceny realizacji planów działania w roku poprzednim, weryfikacji planów bieżących oraz sformułowanych sugestii programowych na rok następny.

¹³ Liczba przyjętych wniosków o wydanie wizy repatriacyjnej w latach 2017-2019 miała tendencję wzrostową. W 2018 r. wzrosła o 193,52% względem roku poprzedniego, zaś w 2019 r. wzrosła o 78% względem roku poprzedniego. W 2020 r. liczba przyjętych wniosków spadła o 50,56% względem roku poprzedniego, w 2021 roku wzrosła o 6,5% względem roku poprzedniego, po czym w 2022 r. spadła o 38,65% względem roku poprzedniego.

¹⁴ Liczba wydanych wiz krajowych w celu repatriacji w latach 2017-2019 miała tendencję wzrostową. W 2018 r. wzrosła o 140,6% względem roku poprzedniego, w 2019 r. wzrosła o 21,48% względem roku poprzedniego. W 2020 r. nastąpił spadek liczby wydanych wiz o 28,93% względem roku poprzedniego. W 2021 r. nastąpił wzrost liczby wydanych wiz w celu repatriacji o 24,56% względem roku poprzedniego i kolejny wzrost w 2022 r. o 4,28% względem roku poprzedniego.

repatriantów¹⁵. MSZ nie prowadziło badań lub analiz dotyczących liczby osób odwiedzających strony internetowe urzędów konsularnych i poszukujących informacji tam zamieszczonych (informacje publikowane były w języku polskim, rosyjskim lub języku urzędowym państwa przyjmującego).

(akta kontroli tom II str. 210)

1.4.

W kontroli nie było możliwe ustalenie zakładanego rezultatu zadania nr 7, określonego w celu D programu, w ramach realizacji zadań przewidzianych dla MSZ na lata 2019-2020, tj. w jakim stopniu nastąpił wzrost dostępności do informacji oraz wiedzy na temat repatriacji oraz zainteresowania repatriacją. W MSZ nie było również wiedzy o ilości dystrybuowanego w środowiskach polonijnych *Podręcznika dla repatriantów, Repatriacja krok po kroku*.

(akta kontroli tom II str. 210)

Dyrektor DWPPG wyjaśnił, że w trakcie dyżurów konsularnych organizowanych przez konsulów poza siedzibami urzędów konsularnych przekazywano informacje dotyczące procedur repatriacyjnych i odsyłano do informacji zamieszczonych na stronach internetowych. Materiały informacyjne dostępne były także w siedzibach urzędów konsularnych, w tym w formie wyłożonej do swobodnej dystrybucji.

Dyrektor DWPPG wyjaśnił, że MSZ prowadziło dystrybucję *Podręcznika dla repatriantów, repatriacja krok po kroku* za pośrednictwem urzędów konsularnych na Wschodzie. Dystrybucja ta odbywała się poprzez wyłożenie w siedzibie urzędu konsularnego, rozdawanie podczas spotkań ze środowiskami polskimi, w tym m.in. w trakcie dyżurów konsularnych organizowanych w celu przyjmowania wniosków o wydanie wiz w celu repatriacji. Poradnik w wersji elektronicznej był także dostępny na stronach internetowych urzędów konsularnych. Niezależnie od powyższego poradnik dystrybuowany był przez Fundację „Pomoc Polakom na Wschodzie”.

(akta kontroli tom II str.5-182)

W MSZ nie prowadzono ewidencji i statystyk dotyczących liczby wydanego *Podręcznika dla repatriantów. Repatriacja krok po kroku* dla osób ze środowisk polonijnych na Wschodzie.

Dyrektor DWPPG wyjaśnił, że trudno jest wskazać obecnie, jaka część przekazanych egzemplarzy podręczników została fizycznie rozdyskrebowana w poszczególnych krajach. Dodatkowo dokumentacja niearchiwalna i nieprzeznaczona do „ewakuacji” do Polski z urzędów konsularnych z terytorium Ukrainy, Rosji i Białorusi została skierowana do zniszczenia na miejscu. Można jedynie wskazać, że ok. 400 egzemplarzy podręcznika rozprowadzono na terenie Kazachstanu.

(akta kontroli tom II str. 5-59, 210)

2.1.

Kierownictwo DWPPG na początku 2018 r. postulowało pilne wzmocnienie Ambasady RP w Astanie oraz Konsulatów Generalnych RP w Ałmaty oraz Irkucku w związku z intensyfikacją procedur repatriacyjnych i koniecznością sprawnej obsługi procesu repatriacji. W dniu 4 stycznia 2018 r. odbyło się spotkanie kierownictwa DWPPG wraz z kierownictwem Departamentu Obywatelstwa i Repatriacji MSWiA na temat

¹⁵ <https://www.gov.pl/web/kazachstan/repatriacja>
<https://www.gov.pl/web/rosja/repatriacja>
<https://www.gov.pl/web/armenia/repatriacja>
<https://www.gov.pl/web/azerbejdzan/repatriacja>
<https://www.gov.pl/web/uzbekistan/repatriacja>
<https://www.gov.pl/web/gruzja/repatriacja>
<https://www.gov.pl/web/ukraina/repatriacja>
<https://www.gov.pl/web/bialorus/repatriacja>

planowanych w 2018 r. akcji repatriacyjnych. W Notatce informacyjnej z tego spotkania¹⁶ zapisano m.in., że pilną potrzebą jest wzmocnienie kadrowe placówek w Astanie, Ałmaty oraz Irkucku. Obecny stan kadrowy w tych placówkach powoduje, że przeprowadzenie w kolejnych miesiącach wzmożonej akcji repatriacyjnej będzie niemożliwe do zrealizowania w stopniu odpowiadającym oczekiwaniom. Brak odpowiednich zasobów finansowych, a tym samym brak możliwości zwiększenia obsady kadrowej kluczowych dla procesu repatriacji placówek, może opóźnić sprawne przeprowadzenie procesu repatriacji Polaków ze Wschodu, głównie z Kazachstanu i Syberii, gdzie znajduje się największa liczba osób polskiego pochodzenia.

Podobnej treści informację Dyrektor DWPPG przekazał Ministrowi Spraw Zagranicznych w sprawie pilnej potrzeby wzmocnienia kadrowego placówek RP w Astanie, Ałmaty oraz Irkucku w związku z intensyfikacją akcji repatriacyjnej. Dyrektor DWPPG wskazał na konieczność zwiększenia obsady kadrowej polskich placówek w Kazachstanie (Astana i Ałmaty) oraz w Konsulacie Generalnym RP w Irkucku uzasadniając ograniczonymi możliwościami realizacji przez polską służbę konsularną oczekiwanych i deklarowanych przez rząd RP działań repatriacyjnych. Obecny stan kadrowy na placówkach w Astanie, Ałmaty oraz w Irkucku (brak konsula zajmującego się wyłącznie repatriacją, aktywnego w terenie, informującego środowiska polskie o istniejących możliwościach powrotu) powoduje, że przeprowadzenie w kolejnych miesiącach wzmożonej akcji repatriacyjnej będzie niemożliwe do zrealizowania w stopniu odpowiadającym oczekiwaniom. Podkreślił rozbudzone oczekiwania zarówno po stronie krajowej, jak i Polaków na Wschodzie, którzy od lat czekają w kolejce na otrzymanie wizy repatriacyjnej do Polski. Ministerstwo Spraw Zagranicznych jest współodpowiedzialne za powodzenie procesu repatriacji. Departament Konsularny nie widzi możliwości dokonania stosownych przesunięć stanowisk konsularnych, prosząc jednocześnie o decyzję o przeniesienie w trybie pilnym etatów z mniej obciążonych politycznie placówek do placówek w Astanie, Ałmaty, oraz w Irkucku, gdyż bez wzmocnienia kadrowego, nawet czasowego na okres dwóch lat, nie będzie możliwe wywiązanie się przez MSZ z zadań nałożonych ustawą o repatriacji.

(akta kontroli tom III str. 2-8)

W Wydziale Konsularnym Ambasady RP w Astanie w okresie 2017- wrzesień 2019 pracowały dwie osoby na stanowiskach konsularnych, tj. Kierownik Wydziału oraz wicekonsul. W latach 2019 (wrzesień) - 2023r. w Wydziale Konsularnym Ambasady RP w Astanie na stanowiskach konsularnych pracowały cztery osoby, tj. Kierownik Wydziału oraz trzech wicekonsulów. W Konsulacie Generalnym RP w Ałmaty¹⁷ w latach 2017-2023 na stanowiskach konsularnych pracowały dwie osoby, tj. Kierownik Referatu oraz jeden wicekonsul. W Konsulacie Generalnym RP w Irkucku¹⁸ w okresie od 2017 do października 2023 r. na stanowiskach konsularnych pracowały dwie osoby, tj. Kierownik Referatu i jeden wicekonsul. Od października 2023 r. w tej placówce na stanowiskach konsularnych pracuje dwie osoby, tj. Konsul Generalny i jeden wicekonsul.

(akta kontroli tom III str.5-18)

2.2.

Minister poza zwiększeniem w 2019 r. obsady kadrowej w Wydziale Konsularnym Ambasady RP w Astanie nie podejmował działań zaradczych odnośnie sytuacji

¹⁶ Zaakceptowanej przez Wiceministra Spraw Zagranicznych i przekazanej m.in. dyrektorom: Departamentu Konsularnego, Departamentu Wschodniego, Biura Spraw Osobowych oraz Dyrektorowi Generalnemu Służby Zagranicznej.

¹⁷ Referat ds. współpracy z Polonią, Prawnych, Opieki Konsularnej i Ruchu Osobowego.

¹⁸ Oprócz Konsula Generalnego bezpośrednio przy obsłudze interesantów.

organizacyjno-kadrowej związanej z realizacją zadań dotyczących repatriacji, zmierzających do zwiększenia dostępności urzędów konsularnych dla osób zainteresowanych złożeniem wniosku o wydanie wizy w celu repatriacji, ani działań organizacyjnych dla usprawnienia prowadzenia postępowań w sprawach repatriacji w podległych placówkach zagranicznych na Wschodzie. Nie podejmował także działań dla zapewnienia sprawnego i skutecznego wykonywania zadań związanych z repatriacją.

(akta kontroli tom III str. 13-14, 19-48, 55-56)

Dyrektor DWPPG w odpowiedzi na pytanie jakie w latach 2017-2023 MSZ podejmowało działania zaradcze w związku z sytuacją kryzysową związaną z realizowaniem zadań repatriacyjnych przez placówki zagraniczne RP na Wschodzie stwierdził m.in., że: *MSZ znając sytuację kadrową w urzędach konsularnych najbardziej zaangażowanych w sprawy repatriacyjne dokonało zwiększenia stanu zatrudnienia w urzędzie konsularnym w Astanie. Ponadto na okres 6 miesięcy w 2019 r. skierowano do pomocy w Konsulacie Generalnym RP w Irkucku pracownika DWPPG.*

(akta kontroli tom III str. 12-13)

2.3.

W latach 2017-2023 wielkość zabezpieczonych w MSZ środków z rezerwy celowej budżetu państwa¹⁹ „Pomoc dla repatriantów” w stosunku do rzeczywiście wydatkowanych kształtowała się następująco:

- w 2017 r. przyznano 90.000 zł, a wydatkowano 32.033,88 zł,
- w 2018 r. przyznano 500.000 zł, a wydatkowano 216.869,57 zł,
- w 2019 r. przyznano 260.000 zł, a wydatkowano 167. 789, 88 zł,
- w 2020 r. przyznano 470.000 zł, a wydatkowano 399.425 ,53 zł,
- w 2021 r. przyznano 41.960 zł, a wydatkowano 13.702,20 zł,
- w 2022 r. nie przyznano i nie wydatkowano żadnych środków finansowych,
- w 2023 r. przyznano 8.034 zł, a wydatkowano 7.505,19 zł.

Jak wyjaśnił Dyrektor DWPPG powodem niepełnego wykorzystania środków mogło być m.in. *mniej niż zakładane przez placówki zainteresowanie skorzystania z pokrycia kosztów przejazdu lub przelotu do RP oraz przewozu mienia, jak również z pokrycia nauki języka polskiego, a także mniejsza liczba osób, które mogły uzyskać wizę w celu repatriacji w stosunku do liczby osób, których wnioski o wydanie wizy w celu repatriacji mogły być przyjęte.*

(akta kontroli tom III str. 49-54)

2.4.

Działania poczty dyplomatycznej w MSZ wynikają m.in. z „Instrukcji w sprawie organizacji i funkcjonowania poczty dyplomatycznej”²⁰. Zgodnie ze wskazaną wyżej Instrukcją, Wydział Poczty Dyplomatycznej Biura Ochrony Informacji Niejawnych MSZ przygotowuje półroczne plany podróży kurierskich i po zatwierdzeniu przez Dyrektora Generalnego Służby Zagranicznej przekazuje do komórek organizacyjnych Ministerstwa, placówek zagranicznych oraz innych użytkowników poczty dyplomatycznej, w tym do MSWiA. Badając sprawność organizacji przez MSZ w latach 2017-2023 poczty dla przekazywania dokumentacji dotyczącej postępowań w sprawach repatriacji pomiędzy placówkami zagranicznymi na Wschodzie a MSWiA, losowo wybrano do analizy 45 decyzji konsula dotyczących repatriacji, w sprawie

¹⁹ „Pomoc dla repatriantów” w zakresie realizacji zadań, o których mowa w art.17 ust.4 (koszty podróży do RP) i art.18 ust.1 (nauka języka polskiego) ustawy o repatriacji.

²⁰ Stanowiącej załącznik do zarządzenia nr 8 Dyrektora Generalnego Służby Zagranicznej z dnia 11 września 2020 r.

stwierdzenia polskiego pochodzenia oraz daty wpływu tych decyzji do MSWiA. W pięciu przypadkach czas przekazania wynosił od 322 do 356 dni, w siedmiu przypadkach od 204 do 278 dni, w 23 przypadkach od 104 do 195 dni, w 10 przypadkach od 14 do 64 dni.

(akta kontroli tom III str.58 -67)

W latach 2018-2023 na trasie:

- Warszawa-Kazachstan (Astana)-Warszawa zrealizowano 17 tras kurierskich co stanowi ok. trzy trasy kurierskie rocznie,
- Warszawa-Rosja (Irkuck)-Warszawa zrealizowano sześć tras kurierskich, co stanowi jedną trasę kurierską rocznie,
- Warszawa-Rosja (Moskwa)-Warszawa zrealizowano 12 tras kurierskich, co stanowi dwie trasy kurierskie rocznie,
- Warszawa-Rosja (St. Petersburg)-Warszawa zrealizowano 10 tras kurierskich, co stanowi ok. dwie trasy kurierskie rocznie.

Użytkownicy poczty dyplomatycznej nie zgłaszali potrzeby zwiększenia częstotliwości podróży kurierskich, która wynikałaby z konieczności dostarczenia dokumentów dotyczących spraw repatriacji.

(akta kontroli tom III str. 68-95)

2.5.

Według spisu powszechnego w Kazachstanie z 2009 r. społeczność polska w tym kraju liczyła ok. 34000 osób. W zależności od przyjętego kryterium MSZ ocenia, że liczba osób pochodzenia polskiego w Kazachstanie może w rzeczywistości wynosić od 60 do 100 tys. osób. Około 90% Polaków mieszka w okręgu konsularnym obsługiwany przez Wydział Konsularny Ambasady RP w Astanie. Około 10% ludności polskiego pochodzenia zamieszkuje w okręgu konsularnym obsługiwany przez Konsulat Generalny RP w Ałmaty.

W latach 2017-2019 w Wydziale Konsularnym Ambasady RP w Astanie wystąpiły braki kadrowe. W tym okresie w Wydziale zatrudnionych było dwóch urzędników konsularnych (w tym kierownik). Skutkowało to problemami związanymi z realizacją zadań dotyczących repatriacji. Mimo ogromnego zainteresowania repatriacją wnioskodawcy mieli utrudniony dostęp do konsula w celu złożenia wniosku o wydanie wize repatriacyjnej. W placówce limitowano przyjęcia do kilku osób tygodniowo. W 2017 r. Wydział Konsularny Ambasady RP w Astanie przyjął 577 wniosków o wydanie wize repatriacyjnej, w 2018 r. przyjęto 1205 wniosków.

Konsulat Generalny RP w Ałmaty w 2017 r. wydał pięć decyzji o zakwalifikowaniu do wydania wize repatriacyjnej, w 2018 r. wydano 141 decyzji.

Według art.14 ustawy z dnia 25 czerwca *Prawo konsularne*²¹ odzwierciedlenie normy wyrażonej w postanowieniu art. 6 Konwencji wiedeńskiej o stosunkach konsularnych sporządzonej w Wiedniu dnia 24 kwietnia 1964 r.²², w szczególnych okolicznościach minister właściwy do spraw zagranicznych za zgodą państwa przyjmującego może upoważnić konsula do wykonywania funkcji konsularnych poza wyznaczonym okręgiem konsularnym.

Departament Konsularny MSZ nie wystąpił do Ministra z wnioskiem o upoważnienie Konsula RP w Ałmaty do wykonywania funkcji konsularnych poza wyznaczonym okręgiem konsularnym, w celu przyjmowania wniosków w sprawach repatriacji od osób pochodzenia polskiego zamieszkających na terenie Astańskiego Okręgu Konsularnego.

²¹ Dz.U. z 2023 r. poz. 1329, zwanej dalej ustawą „*Prawo konsularne*”.

²² Dz. U. z 1982 r. Nr 13, poz. 98.

Dyrektor Departamentu Konsularnego wyjaśnił m.in., że *nie odnotowano stosownego wystąpienia komórki MSZ właściwej do spraw repatriacji w odniesieniu do potrzeby zmian organizacyjnych obu placówek w Kazachstanie.*

(akta kontroli tom III str.96-99)

Dyrektor DWPPG wyjaśniając przyczyny braku wystąpienia do Departamentu Konsularnego w kwestii potrzeby zmian organizacyjnych obu placówek w Kazachstanie stwierdził m.in., że działania DWPPG były nakierowane na pilną potrzebę wzmocnienia kadrowego na stanowiskach konsularnych placówek w Astanie, Ałmaty oraz Irkucku (informacje były przekazywane do Ministra).

(akta kontroli tom III str.100-108)

2.6.

W latach 2017-2023 Biuro Kontroli i Audytu MSZ nie przeprowadziło kontroli w placówkach zagranicznych na Wschodzie w zakresie wykonywania przez nie zadań związanych z repatriacją.

Regulamin organizacyjny MSZ w § 59 ust. 1 stanowi, że Biuro Kontroli i Audytu planuje, przeprowadza i dokumentuje kontrole w ministerstwie, jednostkach podległych lub nadzorowanych przez Ministra Spraw Zagranicznych.

Zastępca Dyrektora Kierująca Biurem Kontroli i Audytu wyjaśniła, że *z uwagi na ilość placówek zagranicznych podlegających kontroli, niewielką obsadę kadrową biura (5-7 etatów kontrolerskich, w tym wakaty), a także odległy termin kontroli i koszty związane z przeprowadzeniem takich kontroli, BKA co do zasady przeprowadza tzw. kontrole kompleksowe, obejmujące swoim zakresem organizację pracy, gospodarkę finansową w zakresie zaciągania zobowiązań, realizacji dochodów budżetowych i wydatkowania środków finansowych, kontrolę finansową gospodarowanie i ochronę mienia oraz sprawy konsularne. Z uwagi na powyższe nieracjonalne byłoby zawężanie zakresu kontroli tylko do jednego obszaru.*

(akta kontroli tom III str.109-111)

2.7.

W MSZ w latach 2017-2023 nie wprowadzono jednolitego systemu organizacji przyjęć interesantów w sprawach składania wniosków o wydanie wizy krajowej w celu repatriacji w urzędach konsularnych na Wschodzie. Poszczególne placówki zagraniczne według własnego uznania organizowały sposób przyjmowania wnioskodawców. Funkcjonował rozproszony system różnych narzędzi, za pośrednictwem których możliwe było umówienie wizyty w urzędzie konsularnym. Odbывало się to poprzez kontakty telefoniczne, mailowe, a także przy pomocy aplikacji e-konsulat.

Minister Spraw Zagranicznych podając przyczyny niewprowadzenia w ramach nadzoru nad placówkami zagranicznymi na Wschodzie i odpowiedzialności Ministra za sprawną realizację zadań podległych urzędów konsularnych w latach 2017-2023 jednolitego systemu przyjęć interesantów w sprawach repatriacji wyjaśnił m.in., że: *sprawy z zakresu repatriacji są sprawami wrażliwymi. Dlatego też urzędy konsularne mają swobodę wyboru z uwagi na specyfikę miejsca wykonywania zadań z jakich instrumentów będą korzystać dla realizacji zapisów na spotkanie z konsulem w celu złożenia wniosku o wydanie wizy repatriacyjnej, co pozwala urzędowi na wybór optymalnego lub optymalnych środków dostosowanych do warunków miejscowych i możliwości organizacyjnych urzędów konsularnych, które będą zmienne w czasie.*

(akta kontroli tom III str. 112-113)

2.8.

Minister nie dysponował wiedzą, ile wynosił w latach 2017-2023 faktyczny czas oczekiwania na przyjęcie przez konsula wniosku od osób uprawnionych do repatriacji

w urzędach konsularnych na Wschodzie, w tym w urzędach, w których była największa liczba chętnych do złożenia wniosku. Urzędy konsularne nie prowadziły otwartego kalendarza spotkań, który umożliwiałby zapisanie się interesantom w sprawach repatriacji na dowolny termin w przyszłości, co określiłoby horyzont czasowy przyjęcia przez konsula.

Wyjaśniając przyczyny powyższego Minister Spraw Zagranicznych stwierdził m.in., że *wobec utrudnionych obecnie warunków realizacji czynności konsularnych przez urzędy konsularne w Rosji, o ile ten stan będzie miał się jeszcze utrzymywać, a także największej w skali całego świata liczby osób potencjalnie uprawnionych i zainteresowanych repatriacją z Kazachstanu, również w kontekście ruchów migracyjnych obywateli Federacji Rosyjskiej m.in. do Kazachstanu, czy Gruzji, DWPPG w porozumieniu z DK podda analizie kwestię, monitoringu obciążeń poszczególnych urzędów konsularnych w nowej sytuacji w poszczególnych krajach.*

(akta kontroli tom III str. 114-115)

2.9.

Minister Spraw Zagranicznych w latach 2017-2023 nie wydawał wytycznych podległym placówkom zagranicznym w związku z prowadzeniem przez nie postępowań w sprawach repatriacji.

Rządowy Program Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą w zadaniach dla MSZ na lata 2017-2018 w ramach celu D (zadanie 4) nakładał obowiązek doskonalenia procedur konsularnych związanych z realizacją ustawy o Karcie Polaka oraz ustawy o repatriacji.

Zgodnie z postanowieniem art. 13 ust. 3 ustawy *Prawo konsularne* w ramach sprawowanego nadzoru minister właściwy do spraw zagranicznych może wydawać wiążące wytyczne, formułować zalecenia oraz żądać od konsula informacji, wyjaśnień i dokumentów.

Według wyjaśnień Dyrektora Generalnego Służby Zagranicznej²³ MSZ nie dostrzegał konieczności ujednolicenia praktyki urzędów konsularnych w zakresie stosowania przepisów ustawy o repatriacji.

(akta kontroli tom III str.116-117)

W MSZ w latach 2017-2018 wskazywano realizację zadań dotyczących repatriacji jako jedno z zadań priorytetowych dla placówek zagranicznych na Wschodzie. W latach 2019-2023 proces repatriacji nie był już zadaniem priorytetowym dla urzędów konsularnych na Wschodzie.

Dyrektor DWPG wyjaśniając przyczyny niewskazania procesu repatriacji jako jednego z zadań priorytetowych w latach 2019-2023 stwierdził m.in., że: *umieszczenie konkretnego zadania w grupie zadań priorytetowych służyło podkreśleniu wagi tego zadania na tle innych stałych zadań realizowanych przez konkretny urząd konsularny w danym roku oraz potrzeby położenia większego nacisku na jego realizację z poziomu tego urzędu. Takie wypozycjonowanie tego zadania służyć miało podporządkowaniu na poziomie placówki odpowiednich zasobów i stworzeniu jak najlepszych warunków organizacyjnych do jego jak najpełniejszej realizacji, a tam, gdzie to było konieczne wdrożeniu usprawnień w jego wykonywaniu.*

(akta kontroli tom III str.118-292)

3.1.

Dyrektor DWPPG wyjaśnił, że MSZ włączone jest w ograniczonym zakresie w procedury związane z repatriacją. MSZ z reguły wspiera działania MSWiA i działa na jego wniosek w konkretnych sprawach, równocześnie MSZ podejmowało działania mające na celu wsparcie procesu repatriacyjnego. Ministerstwo pośredniczy

²³ Działającego z upoważnienia Ministra Spraw Zagranicznych.

w przekazywaniu do konsulów próśb o weryfikację gotowości i zainteresowania kandydatów na repatriantów, którzy wyrazili zgodę na umieszczenie w ośrodku adaptacyjnym do przyjazdu do ośrodka w konkretnym terminie wskazanym w korespondencji MSWiA. Powyższe ma służyć optymalizacji wykorzystania zasobów ośrodków adaptacyjnych. MSZ pośredniczy także w przekazywaniu drogą dyplomatyczną korespondencji z MSWiA do urzędów konsularnych.

Dyrektor DWPPG wyjaśnił ponadto, że w wyniku zwiększenia stanu zatrudnienia w urzędach konsularnych w Kazachstanie wzrosła liczba przyjmowanych wniosków o wydanie wizy krajowej w celu repatriacji²⁴.

(akta kontroli tom II str. 5-182, 211)

3.2.

W celu wspierania procesu repatriacji:

- w dniu 10 października 2019 r. zawarto ze spółką obsługującą lotniska w Polsce porozumienie, którego przedmiotem było zapewnienie pomocy przy przekraczaniu polskiej granicy osobom przybywającym z Kazachstanu. Pomoc ta była nieodpłatna i polegała na zapewnieniu udogodnień repatriantom przybywającym z Kazachstanu do portów lotniczych w Polsce w celu osiedlenia się na jej terytorium. Pomoc ta obejmowała nieodpłatne zapewnienie asysty przez pracownika spółki od chwili opuszczenia samolotu przez repatrianta, poprzez kontrolę graniczną, odbiór bagażu, aż po wkroczenie na polski obszar celny;

- we współpracy z PLL LOT zorganizowano trzy przeloty repatriantów z Kazachstanu do Polski. Konsulowie zaangażowani byli w pomoc udzielaną repatriantom w załatwianiu formalności wyjazdowych oraz kwestie logistyczne na miejscu. Dwa loty zorganizowano w 2020 r. (jeden w sierpniu i drugi w listopadzie), zaś jeden w kwietniu 2021 r. Do Polski w 2020 r. przybyło 253 osoby, a w 2021 r. – 79 repatriantów oraz członków ich rodzin.

(akta kontroli tom II str. 5-57)

Według danych MSZ liczba osób polskiego pochodzenia na Wschodzie może wynosić: od 60 do 100 tys. w Kazachstanie, ok. 85 tys. w Rosji, od 200 do 250 w Armenii, ok. 200 w Azerbejdżanie, od 750 do 1 tys. w Gruzji, ok. 200 w Kirgistanie, ok. 2 tys. w Uzbekistanie, ok. 100 w Tadżykistanie, ok. 40 w Turkmenistanie.

Dyrektor DGPPG wyjaśnił, że na podstawie szacunku konsulów, według stanu na początek 2023 r., liczba osób potencjalnie zainteresowanych repatriacją do Polski w latach 2023-2028 może wynieść ok. 7000 osób. Najliczniejszą grupę stanowią obywatele Kazachstanu (ok 3-4 tys. osób w ciągu kolejnych pięciu lat) i Rosji (ok. 2 tys. osób w ciągu kolejnych pięciu lat). W dalszej kolejności są obywatele Uzbekistanu, Gruzji i Armenii (ok. 410 osób w ciągu kolejnych pięciu lat). W 2023 r. zainteresowanych repatriacją może być ok. 1500 osób.

(akta kontroli str. 5-16, 97-182)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nierzetelne realizowanie zadań przypisanych MSZ w ramach Programu 2015-2020.

Minister w okresie objętym kontrolą nie podejmował wystarczających działań na rzecz wykonania zadań wyznaczonych w Programie. Nie zwiększył dostępności

²⁴ Liczba przyjętych wniosków w urzędach konsularnych na terytorium Kazachstanu w latach 2017-2023 (do 30 października 2023 r.) wyniosła: 366 w 2017 r., 1443 w 2018 r., 2526 w 2019 r., po czym spadła do 1076 w 2020 r., 1028 w 2021 r., 724 w 2022 r., 137 w 2023 r. (do 30.10.2023 r.). Liczba wydanych wizy krajowej w celu repatriacji wyniosła: 154 w 2017 r., 454 w 2018 r., 653 w 2019 r., 403 w 2020 r., 534 w 2021 r., 450 w 2022 r., 210 w 2023 r. (do 30.10.2023 r.).

urzędów konsularnych dla osób zainteresowanych złożeniem wniosku o wydanie wizy w celu repatriacji. Niewystarczająca obsada kadrowa nie była w stanie obsłużyć osób zainteresowanych repatriacją. W efekcie były długie okresy oczekiwania lub brak możliwości spotkania zainteresowanych osób z konsulem. Nie podjął działań w celu usprawnienia procedur związanych z przyjmowaniem wniosków repatriacyjnych. W przypadku Kazachstanu nie skorzystał z możliwości usprawnienia obsługi osób ubiegających się o repatriację poprzez upoważnienie konsula do wykonywania funkcji poza okręgiem konsularnym.

Minister nie miał wiedzy o zakresie upowszechniania informacji na temat możliwości osiedlania się w Polsce w ramach procesu repatriacji. W MSZ nie prowadzono ewidencji i statystyk dotyczących liczby, ani kierunków dystrybucji *Podręcznika dla repatriantów. Repatriacja krok po kroku* dla osób ze środowisk polonijnych na Wschodzie. Przyjęta procedura przekazywania do MSWiA dokumentów repatriacyjnych znacznie wydłużała proces repatriacji, nie podjęto działań w celu jej usprawnienia oraz skrócenia czasu oczekiwania na te dokumenty.

2. Nieprzeprowadzanie analiz funkcjonowania urzędów konsularnych w zakresie realizacji czynności wynikających z ustawy o repatriacji, a także nieopracowywanie analiz kierunkowych dotyczących ww. ustawy, wbrew obowiązкови przewidzianemu w regulaminie wewnętrznym DWPPG (§ 9 regulaminu). Brak takich analiz uniemożliwiał Ministrowi ocenę prawidłowości działań w zakresie realizacji zadań związanych z repatriacją oraz zdiagnozowania i wdrożenia ewentualnych działań usprawniających ten proces.

IV. Wnioski i uwagi

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

Wniosek zapewnienie opracowywania analiz funkcjonowania urzędów konsularnych oraz analiz kierunkowych w zakresie realizacji czynności wynikających z ustawy o repatriacji, w celu oceny prawidłowości działań placówek zagranicznych w tym obszarze.

Uwagi W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami dotyczącymi realizacji zakończonego Programu 2015-2020, Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę na konieczność doskonalenia procedur konsularnych związanych z realizacją ustawy o repatriacji, dalsze upowszechnianie informacji na temat możliwości osiedlania się w Polsce w ramach tego procesu oraz podejmowanie działań na rzecz zwiększenia dostępności urzędów konsularnych dla osób zainteresowanych złożeniem wniosku o wydanie wizy w celu repatriacji.

Najwyższa Izba Kontroli wskazuje także na potrzebę wspierania działań Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, w celu przyspieszenia procesu repatriacji, w szczególności poprzez skrócenie czasu przekazywania dokumentów związanych z repatriacją.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa NIK. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosku
i uwag

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia

2024 r.

Prezes Najwyższej Izby Kontroli

Marian Banaś

/podpisano elektronicznie/